

**УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ**

Навчально-науковий інститут економіки та бізнес-освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри

Кірдан О.П.

« 23 » серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІН

ЕКОНОМІКС

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Спеціальність 241 Готельно-ресторанна справа

Освітня програма Освітньо-професійна програма

Готельно-ресторанна справа

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Робоча програма «Економікс» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа.

Розробник: Мельник В.В., к.е.н., доцент кафедри економіки та соціально-поведінкових наук

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри економіки та соціально-поведінкових наук

Протокол № 1 від «23» серпня 2023 року

Завідувач кафедри економіки та соціально-поведінкових наук

_____ (підпис)

(Кірдан О.П.)

(прізвище та ініціали)

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

Протокол № 1 від «25» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії Навчально-наукового інституту економіки та бізнес-освіти

_____ (підпис)

(Пачева Н.О.)

(прізвище та ініціали)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н. р. _____ (підпис) (ПІБ) «__» ____ 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	6/180	6/180
Курс	1, 2	1, 2
Семестр	2,3	2,3
Кількість змістових модулів із розподілом:	3	3
Обсяг кредитів		
Обсяг годин, у тому числі:		
Аудиторні:	88	24
Лекційні	44	12
Семінарські / Практичні	44	12
Лабораторні	–	–
Самостійна робота	72	136
Індивідуальні завдання	20	20
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Економікс» належить до циклу вибіркових дисциплін професійної та практичної підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа.

Предметом навчальної дисципліни є економічні відносини, взаємозв'язки та взаємозалежності між господарюючими суб'єктами, загальні принципи, закони та закономірності економічного розвитку суспільства.

Мета вивчення дисципліни «Економікс» - формування ґрунтовних знань про економічну систему суспільства, закони її функціонування і розвитку для розуміння чинників зародження і спроможності задовольняти потреби людей.

Завдання дисципліни «Економікс» полягають в оволодінні студентами наступними компетентностями:

загальними:

ЗК 04. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 08. Навики здійснення безпечної діяльності

спеціальні:

СК 02. Здатність організовувати сервісно-виробничий процес з урахуванням вимог і потреб споживачів та забезпечувати його ефективність.

СК 04. Здатність формувати та реалізовувати ефективні зовнішні й внутрішні комунікації на підприємствах сфери гостинності, навички взаємодії.

СК 05. Здатність управляти підприємством, приймати рішення у господарській діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 06. Здатність проектувати технологічний процес виробництва продукції і послуг та сервісний процес реалізації основних і додаткових послуг у підприємствах (закладах) готельно-ресторанного та рекреаційного господарства.

СК 07. Здатність розробляти нові послуги (продукцію) з використанням інноваційних технологій виробництва та обслуговування споживачів.

СК 12. Здатність ініціювати концепцію розвитку бізнесу, формулювати бізнес-ідею розвитку суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

СК 13. Здатність здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу

3. Результати навчання за дисципліною

Очікувані результати навчання:

ПРН 15. Розуміти економічні процеси та здійснювати планування, управління і контроль діяльності суб'єктів готельного та ресторанного бізнесу.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія поведінки споживача

Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки

Багатоаспектність теоретичного аналізу економічних систем. Проблема обмеженості ресурсів і необхідності вибору. Альтернативність цілей використання обмежених ресурсів і раціональність поведінки суб'єктів ринкових відносин. Макро- та мікроекономіка як найважливіші складові сучасної теоретичної економіки, як методологічна, термінологічна, інструментальна база конкретних економічних дисциплін.

Предмет курсу. Суб'єкти та об'єкти економічних відносин на мікрорівні. Індивід. Домогосподарство. Ділова одиниця (підприємство). Держава. Методологія мікроекономіки: граничний аналіз, моделювання (графічне, аналітичне, табличне), оптимізація та визначення рівноваги, порівняльна статика.

Нормативна і позитивна мікроекономіка. Мета і завдання дисципліни. Блочно-змістова схема дисципліни. Взаємозв'язок з іншими дисциплінами.

Тема 2. Основи теорії поведінки споживача в ринкових умовах
Поняття «потреби», «види потреб». Економічні блага, їх класифікація.

Поняття «корисність», її особливості. Сукупна та гранична корисність. Функція корисності як залежність між кількістю одиниць споживаного блага та рівнем корисності, що досягається споживачем.

Процес споживання та динаміка зміни сукупної і граничної корисності. Перший закон Гессена. Закон спадної корисності блага, його графічне подання.

Вплив на поведінку споживача бюджетних стримувань і цін на блага. Модифікація функції корисності як залежності між кількістю споживаних благ і рівнем корисності за умови бюджетних обмежень. Сутність раціонального вибору споживача.

Поняття «рівноваги споживача». Модель споживання набору благ.

Еквіваріантний принцип досягнення раціонального вибору та рівновага споживача.

Система переваг споживача та її основні елементи: здатність до ранжування альтернатив; транзитивність переваг; ненасиченість благами; взаємозамінність благ. Множинність благ і повна інформованість споживача як зовнішні умови для здійснення вибору.

Особливості аналізу функції корисності з ординалістських позицій.

Спадний характер і неможливість перетинання кривих байдужості за інших однакових умов. Карта байдужості

Наслідок динаміки норми заміщення благ у поясненні форми кривих байдужості. Крайні випадки взаємозаміщення та взаємодоповнення благ.

Бюджетне обмеження та можливості споживача. Бюджетна лінія: рівняння й графічна побудова. Визначення нахилу бюджетної лінії та його кута за зміни цін на блага. Вплив зміни доходу споживача та положення бюджетної лінії на процес споживання.

Два підходи до оптимізації споживчого вибору, їх гранична інтерпретація. Вирівнювання зважених граничних корисностей і рівновага споживача. Різні випадки досягнення рівноваги: «кутова» і «внутрішня» рівноваги.

Тема 3. Аналіз поведінки споживача

Зміна оптимального стану споживача в результаті зміни його доходу. Графічний аналіз і побудова лінії «дохід—споживання». Нахил лінії як свідчення ставлення споживача до благ. Поняття «благо з нормальною споживчою цінністю» і «благо з низькою споживчою цінністю». Крива Енгеля.

Зміна вибору споживача в результаті зміни ціни одного з товарів та обох товарів. Побудова лінії «ціна—споживання». Траєкторія розвитку споживання як результат зниження цін. Побудова лінії індивідуального попиту споживача.

Визначення умов, що аналізуються: моделі зменшення ціни одного з товарів за незмінності цін на інші товари та доходу споживача. Неоднозначність впливу на вибір споживача. Розкладання сукупної зміни обсягу попиту на дві складові: ефект доходу та ефект заміщення. Одно- та різноспрямований вплив ефектів. Парадокс Гіффена.

Ефекти заміщення і доходу як основа побудови функції індивідуального попиту на благо в ординалістській теорії корисності.

Утворення «надлишку споживача» в результаті перевищення корисності товарів, що купуються, щодо ціни. Приріст надлишку споживача як зміна його добробуту. Сукупний надлишок споживачів і формування ринкового попиту на певний товар. Зміна надлишку і витрати в результаті введення податків і дотацій на товари.

Тема 4. Основи теорії поведінки споживача в ринкових умовах

Попит на товари в умовах досконало конкурентного ринку. Ринковий попит як сума індивідуального попиту всіх споживачів певного товару.

Форми представлення попиту: аналітична, таблична та графічна. Закон попиту та його пояснення базовими положеннями теорії поведінки споживача. Соціальні ефекти, що ускладнюють зв'язок між індивідуальним і ринковим попитом: ефект «юрби», ефект «сноба», ефект «Веблена».

Цінові та нецінові детермінанти. Зміна величини (обсягу) попиту: переміщення вздовж функціонально заданої лінії попиту. Зміна попиту в цілому під впливом нецінових детермінант, її графічна ілюстрація. Особливості впливу цін взаємозв'язаних товарів.

Принципова оцінка дії цінових і нецінових детермінант попиту в діагностиці реальних ситуацій на товарних ринках.

Концепція цінової еластичності попиту у визначенні міри чутливості споживача до зміни цін на товари. Методичні підходи до обчислення показника еластичності. Діапазон числових значень коефіцієнта прямої цінової еластичності попиту.

Чинники цінової еластичності попиту, особливості їх впливу. Суть абсолютно еластичного та абсолютно нееластичного попиту. Взаємозв'язок ціни та валової виручки за різної еластичності.

Методика обчислення коефіцієнта еластичності попиту за доходом, параметри його значень для повноцінних і неповноцінних товарів. Суть перехресної еластичності попиту, методика обчислення відповідного коефіцієнта. Кількісні параметри еластичності для взаємозамінних та взаємодоповнюючих товарів.

Практичне використання концепції перехресної еластичності попиту в обґрунтуванні цінової політики продавців (виробників) взаємозв'язаних товарів.

Суть поняття «пропозиція». Закон пропозиції та його аргументація: ціна як ринковий стимул для виробника. Аналітична, таблична та графічна форми представлення пропозиції. Індивідуальна та ринкова пропозиція.

Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. Відмінності в поняттях «зміна в пропозиції» та «зміна обсягу пропозиції». Зміщення кривої пропозиції під впливом нецінових детермінант.

Еластичність пропозиції. Методика обчислення рівня цінової еластичності пропозиції. Фактори, що впливають на еластичність пропозиції. Поняття ринкової рівноваги.

Змістовий модуль 2. Теорія виробництва та ринкових структур

Тема 5. Мікроекономічна модель підприємства

Підприємство як суб'єкт ринкових відносин, як економічна організація, як найважливіший різновид мікросистем. Найпростіша схема ринково-виробничої системи (вхід, процесор, вихід). Підприємство як закупівельна система, як товаровиробник, як продавець.

Мотивація поведінки підприємства. Основні види вибору підприємства: що виробляти (продукція, роботи, послуги)? як виробляти (технологія, фактори виробництва)? для кого виробляти (ринки, споживачі, ціни)? Фактор часу та періоди у функціонуванні оптимального та рівноважного станів підприємства.

Фактори виробництва, їх групування та варіації. Витрати виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до визначення. Альтернативні витрати та їх склад. Сукупні, середні та граничні витрати. Поняття: загальний (сукупний, валовий), середній та граничний виторг. Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Різні концепції прибутку. Сукупний, середній та граничний прибуток.

Тема 6. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника

Поняття і параметри виробничої функції. Сукупний, середній та граничний продукт.

Виробнича функція з одним змінним фактором та її графічне відображення. Феномен «згасання» виробничої функції. Правило спадної віддачі (продуктивності) змінного фактора виробництва.

Виробнича функція з двома змінними факторами. Крива однакового продукту (виробничої байдужості) - ізокванта. Карта ізоквант. Заміщеність факторів виробництва. Гранична норма технічного взаємозаміщення. Збільшення випуску за рахунок пропорційного нарощування обсягів ресурсів.

Постійна (стала), спадна та зростаюча віддача від масштабу. Графіки віддачі від масштабу однорідних виробничих функцій. Причини зростаючого та спадного ефекту від масштабу.

Тема 7. Витрати і результати виробництва

Фактор часу та періоди у функціонуванні фірми і галузі. Витрати виробництва, економічний та бухгалтерський підходи до їх визначення. теорія альтернативних витрат. Явні та неявні витрати та їх склад.

Сукупні, середні, граничні витрати та їх динаміка.

Витрати виробництва в короткостроковому періоді. Постійні та змінні витрати (сукупні та середні). Типовий характер зміни витрат у короткостроковому періоді. Закон неминучого зростання граничних витрат (зниження дохідності).

Витрати на довгострокових інтервалах.

Криві довгострокових витрат (сукупних і середніх) як такі, що огинають криві короткострокових витрат. Види кривих довгострокових середніх

витрат. Концепція мінімально ефективного розміру підприємства. Варіанти технологічного вибору підприємства в процесі вироблення довгострокової стратегії розвитку.

Прибуток як кінцевий результат діяльності підприємства. Різновиди прибутку. Концепції теорії прибутку.

Тема 8. Основні типи ринкових структур

Ознаки та умови досконалої конкуренції: відкритість, мобільність ресурсів, прозорість, однорідність товару тощо. Ринковий попит на продукцію підприємства за умов досконалої конкуренції.

Максимізаційно-мінімізаційні цілі підприємства в короткостроковому періоді. Визначення оптимальних обсягів випуску: два підходи. Поведінка підприємства за умов зміни ринкової ситуації. Правила поведінки підприємства, їх універсальність. Пропозиція підприємства в короткостроковому періоді, її зв'язок з кривими витрат; графік галузевої пропозиції.

Рухомість ринкового попиту і пропозиції. Звуження мотивації діяльності підприємства з одночасним розширенням можливостей маневрування ресурсами. Пропозиція підприємства у довгостроковому періоді. Крива ринкової пропозиції у довгостроковому періоді та можливі її конфігурації (галузі з постійними, зростаючими, спадними витратами, з їх комбінаціями).

Довгострокова рівновага підприємства, галузі, ринку та механізм її підтримки.

Поняття «єдиний продавець», «ринкова (монопольна) влада» у вузькому та широкому розумінні. Ознаки «чистої» монополії: єдиний продавець, відсутність замінників товару, бар'єри для вступу конкурентів до монополізованої галузі. Різновиди монополії. Діагностування монопольної влади. Монополістичний спосіб дій.

Крива попиту монополіста. Вибір монополістом ціни та обсягу виробництва. Вплив на поведінку монополіста цінової еластичності попиту. Пропозиція монополіста та особливості її формування. Визначення монопольної ціни. Цінова диференціація та дискримінація. Рівновага підприємства-монополіста у довгостроковому періоді. Досягнення та утримання монополістом ринкової влади.

Аналіз поведінки реальних монополій. Економічні наслідки монополізації галузі. Порівняльна оцінка конкурентного та монопольного ринків. Потреба державного регулювання монополії, антимонопольна політика.

Нечисленність підприємств в олігополістичних галузях. Загальна взаємозалежність олігополістів. Однорідність або диференційованість продукту. Високі бар'єри для вступу до галузі. Асиметричність ринкової влади олігополістів.

Олігополістична взаємозалежність та еволюція способу дій учасника ринку. Ринкові лідери та аутсайтери. Моделі дуополії Курно та Бертрана як відображення ринкової поведінки початківця. Моделювання поведінки

олігополістів за функціями їх реакції на ринкові зміни. Стратегія постійного співвідношення цін. Теорія ігор у моделюванні олігополії.

Взаємозалежність олігополістів, цінові війни та схильність до змови. Таємні змови, мовчазні згоди та легальні угоди. Картелі. Нецінова конкуренція.

Суспільна оцінка олігополістичного ринку. Ефективність олігополії порівняно з іншими ринковими структурами. Економічні наслідки олігополії. Можливості державного регулювання за олігополії.

Спільні риси та відмінності монополістичної конкуренції порівняно з досконалою конкуренцією та чистою монополією. Кількість товаровиробників і диференціація виробів. Умови вступу до галузі. Нецінова конкуренція за даної ринкової структури.

Еластичність попиту за монополістичної конкуренції. Прибутковість і збитковість підприємства у короткостроковому періоді. Визначення оптимального обсягу продажів і цінова політика. Умова досягнення та підтримання беззбитковості у довгостроковому періоді.

Суть і передумови розвитку нецінової конкуренції. Поглиблення диференціації продукту: позитивні наслідки і загрози. Реклама товару. Вплив рекламної діяльності на обсяг продажів і витрат.

Наслідки нецінової конкуренції споживачів: діапазон, споживчого вибору і втрати вільного часу. Позитивний і негативний аспекти рекламної пропаганди товарів. Надлишкова виробнича потужність, її наслідки для товаровиробника та суспільства в цілому.

Змістовий модуль 3. Ринки факторів виробництва та ефективність ринкової системи

Тема 9. Ринок факторів виробництва

Попит на продукти та фактори виробництва. Ринки факторів виробництва, їх функції в економіці. Споживання факторів виробництва: цілі та обмеження. Граничний продукт виробничого ресурсу.

Виробнича функція, витрати виробництва та попит на фактори виробництва. Вплив різновиду структури ринку товару на похідний попит. Особливості поведінки підприємства-покупця на моносонічному та олігосонічному ринках факторів виробництва.

Похідний попит за досконалої конкуренції на ринку товару. Індивідуальний та галузевий попит на фактори виробництва. Функція похідного галузевого попиту. Зміна обсягу попиту та попиту в цілому. Цінова еластичність попиту на ресурс виробництва. Аналіз залежності між ринком товару та ринком ресурсу щодо обсягів і цін, її графічне представлення.

Порівняння граничного виторгу та граничних витрат товаровиробника при споживанні одного фактора виробництва. Вартісний граничний продукт і ціна фактора. Умова довгострокової рівноваги підприємства з урахуванням похідного попиту.

Праця як фактор виробництва, її мобільність. Суть та особливості використання поняття «заробітна плата». Характеристики досконало конкурентного ринку праці. Граничний вигравш виробника від найму праці. Обґрунтування рішення про найм. Попит окремого виробника на працю. Формування галузевого та ринкового попиту на працю.

Ринкова пропозиція праці на досконало конкурентному ринку. Еластичність пропозиції праці для галузей з різною динамікою витрат на виробництво. Обґрунтування вибору робітника щодо праці та відпочинку. Ефекти доходу та заміщення щодо зміни заробітної плати. Криві пропозиції праці. Ринкова пропозиція послуг праці. Диференціація заробітної плати. Рівновага на ринку праці.

Попит монополії на працю і монопольна рівновага. Монопсонічний та олігопсонічний ринки, їх особливості. Прийняття рішення про наймання на монопсонічному ринку праці.

Контроль профспілок над пропозицією робочої сили, рівнем заробітної плати та продуктивністю праці. Дискримінація на ринках робочої сили.

Тема 10. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту

Поняття ринкової рівноваги, її аналіз. Часткова та загальна рівновага. Необхідність визначення ринкової системи як цілого, дослідження взаємодії та взаємозалежності її частин. Аналіз загальної рівноваги, його етапи. Ефект зворотного зв'язку. Система рівнянь загальної рівноваги за Вальрасом. Закон Вальраса.

Рівновага обміну. Необхідність і вигоди ринкового обміну. Порівняння граничних норм заміщення пар товарів, що обмінюються. Крива контрактів. Парето-ефективний розподіл. Діаграма Еджворта. Ефективність при обміні. Крива контрактів. Парето-ефективний розподіл. Крива можливостей споживачів. Загальна рівновага за Парето.

Ефективність у виробничій сфері. Розподіл виробничих ресурсів. Діаграма Еджворта. Крива виробничих контрактів. Парето-ефективний розподіл ресурсів.

Загальна рівновага та економіка добробуту. Сукупна (зведена) ефективність конкурентних ринків (при обміні, при використанні вкладень у виробництво, на ринку товарів). Причини обмеженої спроможності ринкового регулювання: наявність ринкової влади, непрозорість ринків і неповна або асиметрична інформація, вплив зовнішніх ефектів. Теорія загальної рівноваги та політика у галузі економіки добробуту. Критерії оцінки добробуту.

Тема 11. Інституціональні аспекти ринкового господарства

Сучасна економічна теорія права власності як сукупність санкціонованих норм поведінки. Трансформування власності та ринкові процеси.

Загальні, специфічні, інтерспецифічні ресурси фірми. Контрактна концепція фірми. Трансакційні витрати.

Поняття про зовнішні ефекти. Суспільні та індивідуальні витрати (вигоди). Корегуючі податки та субсидії. Теорема Коуза. Забруднення

навколишнього середовища. Роль держави у вирішенні екологічних проблем. Споживчі властивості громадських благ: загальнодоступність, неконкурентність та невиключеність. Попит на громадські блага та їх ефективний обсяг. Забезпечення громадськими благами: можливості ринку і держави.

Змістовий модуль 4. Теоретичні основи макроекономіки

Тема 12. Макроекономіка як наука

Місце макроекономіки в системі економічних наук. Суперечність між суспільними потребами та економічними ресурсами – головна проблема суспільства. Ефективність економіки та головне завдання макроекономіки.

Об'єкт і предмет макроекономіки. Економічна система як об'єкт макроекономіки. Суб'єкти економіки. Механізм функціонування економіки як предмет макроекономіки. Позитивна й нормативна функції макроекономіки. Макроекономіка та економічна політика.

Метод макроекономіки. Моделювання як основний метод макроекономічного аналізу. Припущення, екзогенні та ендогенні змінні макроекономічних моделей. Запаси і потоки як два види кількісних змінних.

Тема 13. Макроекономічні показники в системі національних рахунків

Система національних рахунків як нормативна база макроекономічного рахівництва. Методологічні принципи побудови системи національних рахунків. Основні категорії системи національних рахунків: інституціональні одиниці, сектори, рахунки, економічні операції.

Основні макроекономічні показники. Валовий випуск та валовий внутрішній продукт (ВВП). Методи обчислення ВВП: виробничий, кінцевого використання, розподільчий. Валовий національний дохід та валовий національний дохід наявний. Особистий та післяподатковий дохід. Макроекономічні показники на чистій основі.

Номинальний та реальний ВВП. Поточні та постійні ціни. Темп росту та темп приросту реального ВВП. Індекс цін (дефлятор ВВП). Інфлювання та дефлювання ВВП.

Тема 14. Ринок праці

Циклічність як загальна форма економічної динаміки. Природа, види та періодичність економічних коливань. Особливості підходів до проблем циклу. Індикатори циклічних коливань в економіці. Найважливіші заходи антикризової політики. Особливості економічної кризи в Україні. Зайнятість і безробіття. Класичний та кейнсіанський підходи до безробіття. Види безробіття. Природний рівень безробіття. Закон Оукена та втрати економіки від циклічного безробіття. Економічні і соціальні наслідки циклічного безробіття.

Тема 15. Товарний ринок

Споживання та заощадження як функції доходу. Безподатковий дохід – основний фактор споживання та заощадження. Графіки споживання та

заощадження. Середня та гранична схильність до споживання та заощадження. Не доходні фактори споживання та заощадження: ціни, багатство, очікування, споживча заборгованість, оподаткування. Автономне споживання та заощадження.

Інвестиції та фактори інвестування. Норма чистого прибутку та процентна ставка як фактори інвестиційного попиту, номінальна і реальна процентна ставка. Зовнішні фактори сукупного попиту на інвестиції.

Тема 16. Грошовий ринок

Грошовий ринок. Пропозиція грошей та грошові агрегати. Попит та гроші. Депозитний та грошовий мультиплікатор. Грошово-кредитна політика держави. Основні інструменти регулювання грошового пропонування. Банківська система. Норма обов'язкових резервів. Політика «дешевих» та «дорогих грошей». Інфляція та її види. Головні наслідки інфляції. Основні напрямки антиінфляційної політики.

Змістовий модуль 5. Соціально-економічна політика

Тема 17. Інфляційний механізм

Інфляція та її наслідки. Темп інфляції та його обчислення. Види інфляції залежно від її темпів. Інфляція попиту та інфляція витрат, очікувана та неочікувана інфляція. Стагфляція. Причини та основні соціально-економічні наслідки інфляції. Інфляція та безробіття.

Тема 18. Споживання домогосподарств

Доходи домогосподарств. Функція споживання. Споживання як функція після податкового доходу. Графік споживання та заощадження. Середня схильність до споживання та заощадження. Гранична схильність до споживання та заощадження. Автономне споживання та чинники, які на нього впливають.

Тема 19. Приватні інвестиції

Інвестиційна функція. Роль інвестицій в економіці. Відсоткова ставка як чинник інвестиційного попиту. Номінальна та реальна відсоткові ставки. Відсоткова ставка і чиста прибутковість інвестицій. Крива сукупного попиту на інвестиції. Чинники автономних інвестицій та їх вплив на криву інвестиційного попиту.

Мультиплікатор інвестицій. Сутність мультиплікатора. Таблична модель мультиплікативного процесу. Модель простого мультиплікатора. Мультиплікативна зміна реального ВВП. Вплив інфляції на ефект мультиплікатора. Заощадження та інвестиції.

Тема 20. Сукупні витрати і ВВП

Сукупні витрати і рівноважний ВВП. Визначення рівноважного ВВП на основі методу «витрати-випуск». Фактичні та заплановані витрати. Визначення рівноважного ВВП за методом «вилучення-ін'єкції». Система вилучень та ін'єкцій в економічному кругообігу. Приватні заощадження – інвестиції як спрощена модель економічної рівноваги. Заплановані та

незаплановані інвестиції. Ринок позичкового капіталу та його роль у забезпеченні рівноваги між заощадженнями та інвестиціями.

Сукупні витрати і потенційний ВВП. Рецесійний розрив як наслідок дефіциту сукупних витрат. Графічна та математична інтерпретація рецесійного розриву. Інфляційний розрив як наслідок надмірних сукупних витрат. Графічна та математична інтерпретація інфляційного розриву.

Змістовий модуль 6. Державна економічна політика

Тема 21. Економічна динаміка

Економічне зростання і економічний розвиток. Матеріальні і суспільні фактори економічного зростання. Виробнича функція економічного зростання. Маржиналістська та структуралістська теорії економічного зростання Домара-Харрода і Р.Солоу. Фактори економічного зростання в довго і короткостроковому періодах в моделі Р. Солоу «Золоте правило» як критерій норми заощаджень.

Тема 22. Держава в системі макроекономічного регулювання

Роль держави у змішаній економіці. Основні економічні функції держави: класична теорія макроекономічного регулювання. Основні положення кейнсіанської теорії. Альтернативні теорії макроекономічного регулювання. Монетаристська теорія. Теорія економічного пропонування.

Тема 23. Зовнішньоекономічна діяльність

Зовнішньоекономічна діяльність. Форми міжнародних економічних відносин. Теорія порівняльних переваг. Торговий та платіжний баланси та їх регулювання.

Валютна система. Конвертованість валют. Фактори впливу на валютний курс. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародні фінансово-економічні організації. Міграція робочої сили.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				у тому числі				
		л	п	інд	с.р.	усього	л	п	інд	с.р.
Змістовий модуль 1. Теорія поведінки споживача										
Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	6	2	2	-	2	8	1	1	-	6
Тема 2. Основи теорії поведінки споживача в ринкових умовах	6	2	2	-	2	6	-	-	-	6
Тема 3. Аналіз поведінки споживача	6	2	2	-	2	6	-	-	-	6
Тема 4. Основи теорії поведінки споживача в ринкових умовах	6	2	2	-	2	8	1	1	-	6
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>24</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>-</i>	<i>8</i>	<i>28</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>24</i>
Змістовий модуль 2. Теорія виробництва та ринкових структур										
Тема 5. Мікроекономічна модель підприємства.	8	2	2	-	4	8	1	1	-	6
Тема 6. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	8	2	2	-	4	6	-	-	-	6
Тема 7. Витрати і результати виробництва	8	2	2	-	4	8	-	-	-	8
Тема 8. Основні типи ринкових структур	8	2	2	-	4	8	1	1	-	6
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>32</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>-</i>	<i>16</i>	<i>30</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>26</i>
Змістовий модуль 3. Ринки факторів виробництва та ефективність ринкової системи										
Тема 9. Ринок факторів виробництва	8	2	2	-	4	8	1	1	-	6
Тема 10. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	8	2	2	-	4	6	-	-	-	6
Тема 11. Інституціональні аспекти ринкового господарства	8	2	2	-	4	8	1	1	-	6
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	<i>24</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>12</i>	<i>22</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>18</i>
<i>Усього годин за семестр</i>	<i>80</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>-</i>	<i>36</i>	<i>80</i>	<i>6</i>	<i>6</i>		<i>68</i>
Змістовий модуль 4. Теоретичні основи макроекономіки										
Тема 12. Макроекономіка як наука	3	1	1	-	1	6	1	1	-	4
Тема 13. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	3	1	1	-	1	6	1	1	-	4
Тема 14. Ринок праці	6	2	2	-	2	6	-	-	-	6
Тема 15. Товарний ринок	6	2	2	-	2	6	-	-	-	6
Тема 16. Грошовий ринок	6	2	2	-	2	6	-	-	-	6
<i>Разом за змістовим модулем 4</i>	<i>24</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>-</i>	<i>8</i>	<i>30</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>26</i>
Змістовий модуль 5. Соціально-економічна політика										
Тема 17. Інфляційний механізм	8	2	2	-	4	8	1	1	-	6
Тема 18. Споживання домогосподарств	8	2	2	-	4	6			-	6
Тема 19. Приватні інвестиції	8	2	2	-	4	6			-	6

Тема 20. Сукупні витрати і ВВП	8	2	2	-	4	8	1	1	-	6
<i>Разом за змістовим модулем 5</i>	<i>32</i>	<i>8</i>	<i>8</i>	<i>-</i>	<i>16</i>	<i>28</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>24</i>
Змістовий модуль 6. Державна економічна політика										
Тема 21. Економічна динаміка	8	2	2	-	4	8	1	1	-	6
Тема 22. Держава в системі макроекономічного регулювання	8	2	2	-	4	8	1	1	-	6
Тема 23. Зовнішньоекономічна діяльність	8	2	2	-	4	6	-	-	-	6
<i>Разом за змістовим модулем 6</i>	<i>24</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>12</i>	<i>22</i>	<i>2</i>	<i>2</i>	<i>-</i>	<i>18</i>
<i>Усього годин за семестр</i>	<i>80</i>	<i>22</i>	<i>22</i>	<i>-</i>	<i>36</i>	<i>80</i>	<i>6</i>	<i>6</i>	<i>-</i>	<i>68</i>
ІНДЗ				20					20	
Усього годин	180	44	44	20	72	180	12	12	20	136

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	2	1
2.	Тема 2. Основи теорії поведінки споживача в ринкових умовах	2	-
3.	Тема 3. Аналіз поведінки споживача	2	-
4.	Тема 4. Основи теорії поведінки споживача в ринкових умовах	2	1
5.	Тема 5. Мікроекономічна модель підприємства.	2	1
6.	Тема 6. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	2	-
7.	Тема 7. Витрати і результати виробництва	2	-
8.	Тема 8. Основні типи ринкових структур	2	1
9.	Тема 9. Ринок факторів виробництва	2	1
10.	Тема 10. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	2	-
11.	Тема 11. Інституціональні аспекти ринкового господарства	2	1
12.	Тема 12. Макроекономіка як наука	1	1
13.	Тема 13. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	1	1
14.	Тема 14. Ринок праці	2	-
15.	Тема 15. Товарний ринок	2	-
16.	Тема 16. Грошовий ринок	2	-
17.	Тема 17. Інфляційний механізм	2	1
18.	Тема 18. Споживання домогосподарств	2	-
19.	Тема 19. Приватні інвестиції	2	-
20.	Тема 20. Сукупні витрати і ВВП	2	1
21.	Тема 21. Економічна динаміка	2	1
22.	Тема 22. Держава в системі макроекономічного регулювання	2	1
23.	Тема 23. Зовнішньоекономічна діяльність	2	-
	Разом	44	12

7. Самостійна робота

Основними формами самостійної роботи студентів з дисципліни «Економікс» є: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем або питань, що передбачені для самостійного опрацювання; підготовка до практичних занять; підготовка до контрольних робіт та інших форм поточного контролю; підготовка до захисту індивідуальних робіт; пошук (підбір) джерел для підготовки презентацій за заданою тематикою; виконання індивідуальних завдань з використанням програмного забезпечення тощо.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Тема 1. Предмет і метод мікроекономіки	2	6
2.	Тема 2. Основи теорії поведінки споживача в ринкових умовах	2	6
3.	Тема 3. Аналіз поведінки споживача	2	6
4.	Тема 4. Основи теорії поведінки споживача в ринкових умовах	2	6
5.	Тема 5. Мікроекономічна модель підприємства.	4	6
6.	Тема 6. Варіації факторів виробництва та оптимум товаровиробника	4	6
7.	Тема 7. Витрати і результати виробництва	4	8
8.	Тема 8. Основні типи ринкових структур	4	6
9.	Тема 9. Ринок факторів виробництва	4	6
10.	Тема 10. Загальна ринкова рівновага та економіка добробуту.	4	6
11.	Тема 11. Інституціональні аспекти ринкового господарства	4	6
12.	Тема 12. Макроекономіка як наука	1	4
13.	Тема 13. Макроекономічні показники в системі національних рахунків	1	4
14.	Тема 14. Ринок праці	2	6
15.	Тема 15. Товарний ринок	2	6
16.	Тема 16. Грошовий ринок	2	6
17.	Тема 17. Інфляційний механізм	4	6
18.	Тема 18. Споживання домогосподарств	4	6
19.	Тема 19. Приватні інвестиції	4	6
20.	Тема 20. Сукупні витрати і ВВП	4	6
21.	Тема 21. Економічна динаміка	4	6
22.	Тема 22. Держава в системі макроекономічного регулювання	4	6
23.	Тема 23. Зовнішньоекономічна діяльність	4	6
	Разом	72	136

8. Індивідуальні завдання

Під час вивчення дисципліни студенти виконують індивідуальне навчально-дослідне завдання.

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (далі ІНДЗ) необхідне для систематизації, закріплення теоретичних знань і набуття практичних навичок. ІНДЗ дозволяє опанувати студентам необхідними навичками при рішенні конкретних практичних завдань.

Цілями виконання ІНДЗ є: закріплення, поглиблення й узагальнення знань, отриманих студентами на теоретичних і практичних заняттях.

При виконанні ІНДЗ студент повинен продемонструвати вміння в сфері навчально-дослідної діяльності, уміння аналізу і синтезу інформаційних матеріалів по темі.

ІНДЗ виконується студентами самостійно протягом вивчення дисципліни із проведенням консультацій викладачем дисципліни відповідно до графіка навчального процесу та оприлюдненні результатів під час проведення підсумкового практичного заняття по дисципліні.

Тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань

1. Економічна система: сутність, основні елементи.
2. Крива виробничих можливостей.
3. Макроекономічні потреби, блага, ресурси і результати.
4. Номінальний і реальний ВВП. Дефлятор ВВП.
5. Внутрішня та зовнішня економіка в системі національних рахунків.
6. Відмінність системи національних рахунків (СНР) від балансу народного господарства.
7. Основні макроекономічні тотожності.
8. Темп зростання і темп приросту.
9. Економічний цикл. Сутність та причини. Класифікація економічних циклів
10. Вплив інфляції на перерозподіл доходів.
11. Антиінфляційна політика держави.
12. Економічні та соціальні втрати від безробіття.
13. Антициклічна політика держави.
14. Сукупний попит.
15. Сукупна пропозиція.
16. Макроекономічна рівновага сукупного попиту та сукупної пропозиції в моделі AD-AS.
17. Значення моделі AD-AS в макроекономічному аналізі.
18. Відмінності сукупного попиту від однотоварного попиту.
19. Шоки попиту та пропозиції.
20. Відмінності класичної та кейнсіанської теорій в підході до визначення функцій споживання і заощадження.

21. Номінальна та реальна відсоткова ставка.
22. Взаємозв'язок мультиплікатора і акселератора.
23. Відмінності «кейнсіанського хреста» від моделі AD-AS.
24. Основні економічні функції держави.
25. Фіскальна політика з урахуванням пропозиції.
26. Податки - важливий засіб державного регулювання економіки.
27. Основні концепції регулювання бюджетного дефіциту.
28. Механізм створення комерційними банками додаткових грошей.
29. Теорії попиту на гроші: класична, кейнсіанська і сучасна.
30. Грошові реформи.
31. Особливості регулювання економіки за допомогою грошово-кредитних засобів.
32. Ліквідна пастка та її подолання.
33. Регулювання ринку праці.
34. Соціальна політика.
35. Активна і пасивна політика державного регулювання ринку праці.
36. Система захисту населення.
37. Розподіл доходів у світі.
38. Проблеми бідності в Україні.
39. Загальні і часткові показники економічного зростання.
40. Значення моделей у прогнозуванні економічного зростання.
41. Основні напрямки регулювання економічного зростання.
42. Кількісні індикатори відкритої економіки.
43. Чистий експорт та його вплив на рівноважний ВВП.
44. Розвиток валютної системи. Міжнародний валютний фонд.
45. Платіжний баланс України.

9. Методи навчання

Під час вивчення дисципліни передбачається проведення лекцій (використовується слайдова презентація, дискусійне обговорення проблемних питань), практичних занять (використовуються методи діалогу, мозкового штурму, аналізу конкретних ситуацій, вирішуються ситуаційні завдання), виконання студентами самостійної та індивідуальної роботи.

10. Методи контролю

Поточне оцінювання під час семінарських занять, контрольна робота, ситуаційні задачі, оцінка за реферат, тестовий контроль.

Навчальні дослідження студента з усіх видів виконаних робіт оцінюються кількісно відповідно до шкали, наведеної у «Тимчасовому положенні про організацію навчального процесу в кредитно-модульній

системі підготовки фахівців» в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль та оцінювання виконання завдань на семінарських заняттях, оцінювання контрольних робіт, виконання творчих індивідуальних завдань, тести, ситуаційні задачі.

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною системою	Оцінка за системою в УДПУ
A	<p style="text-align: center;">ВІДМІННО</p> <p>Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію (наукова література, газетно-журнальні публікації, Інтернет, мультимедійні програми тощо), виявляє власне ставлення до неї, користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ, самостійно виконує науково-дослідницьку роботу; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої обдаровання і нахили.</p>	5 (відмінно)	90-100
B	<p style="text-align: center;">ДУЖЕ ДОБРЕ</p> <p>Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; висловлює стандартну аргументацію при оцінці дій, процесів, явищ; чітко тлумачить поняття; здатен самостійно опрацювати навчальний матеріал, але потребує консультацій з викладачем; виконує творчі завдання.</p>	4 (добре)	82-89
C	<p style="text-align: center;">ДОБРЕ</p> <p>Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована, хоча їй і бракує власних суджень. Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності.</p>		75-81

D	ЗАДОВІЛЬНО Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії і факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовувати вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, самостійно користується додатковими джерелами; частково контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію.	3 (задовільно)	69-74
E	ДОСТАТНЬО Студент має початковий рівень знань; знає близько половини навчального матеріалу, здатний повторити за зразком певну операцію, дію; описує явища, процеси без пояснень причин, з допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, слабо орієнтується в поняттях; має фрагментарні навички в роботі з підручником; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен давати відповіді на прості, стандартні запитання, виявляє інтерес до навчального матеріалу.		60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО Студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє здатність елементарно викласти думку; може усно відтворити кілька термінів, явищ без зв'язку між ними.	2 (незадовільно)	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс. Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення.		1-34

12. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Враховуючи те, що питома вага оцінки кожного з видів навчальної роботи студента у підсумковій оцінці визначається виходячи із їх вагомості у теоретичній та практичній підготовці фахівця, структури та змісту навчальної дисципліни, кількість балів розподілено так:

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота 65 балів													Сума	
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2					Змістовий модуль №3			100	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13		T14
7	7	7	8	7	7	7	7	7	7	8	7	7		7

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Основна

1. Економічна теорія. Мікроекономіка: навч.-метод. посіб. / Уклад. М. А. Слатвінський. Умань: Жовтий О. О., 2014. 192 с.
2. Мікроекономіка: навч.-метод. посіб. / Упоряд. Л.Л. Стрембіцька. Умань: Софія, 2011. 106 с.
3. Гронтковська Г.Е. Мікроекономіка: посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 417 с.
4. Косік А.Ф. Мікроекономіка: посібн. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 437 с.
5. Економічна теорія. Макроекономіка: навч.-метод. посіб. / Уклад. М. А. Слатвінський. Умань : Жовтий О.О., 2014. 188 с.
6. Економічна теорія. Макроекономіка: навч.-метод. посіб. / за ред. В.М. Тарасевича. Київ: Знання, 2012. 206 с.
7. Макроекономіка: навч. посіб. / Кол. авт.: М.В. Ігнатенко, О.В. Ковтун, П.Ю. Курмаєв, А.С. Музиченко. Тернопіль: Астон, 2010. 200 с.
8. Рудий М.М. Мікроекономіка: підручн. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 359 с.
9. Кучерявенко І. А. Макроекономіка: практикум. Київ: Вікар, 2008. 239 с.
10. Макроекономіка: навч.-метод. посіб. / Кол. авт.: Сергієнко Л.Й., Музиченко А.С., Музиченко С.А. Умань: Софія, 2007. 139 с.
11. Базилевич В. Макроекономіка: підруч. Київ: Знання, 2007. 703 с.
12. Кліменко О.М., Крюкова О.М., Бріль М.С. Макроекономіка: навч. посіб. для самост. вивч. дисципліни Харків : Вид. ХНЕУ, 2018. 135 с.
13. Панчишин С. Макроекономіка: підруч. Київ: Либідь, 2005. 614 с.

14. Пономаренко О.І. Сучасний економічний аналіз: у 2 ч. Ч.2 Макроекономіка. Київ: Вища школа, 2004. 207с.

15. Макроекономіка: навч. посібник. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України /за заг. ред. В.П. Решетило. (2-е вид., доповнене). Харк. нац. ун-т міськ. госп-ва імені О.М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2013. 224 с.

16. Дружиніна В.В., Черноус О.І. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків: «Друкарня Мадрид», 2015. 256 с.

17. Сергієнко Л.Й. Навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Макроекономіка» / Уклад. Л. Й. Сергієнко, В. В. Мельник, Р. І. Рибчак. Умань : АЛІМІ, 2008. 148 с.

Допоміжна

1. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. СМ. Панчишин, П. І. Островерх, І В. Грабинська та ін. Л. Априорі, 2017. 567 с

2. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка : підручник : у 2 кн. / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, І. В. Грабинська та ін. ; за ред. С. М. Панчишина, П. І. Островерха. – 4-те вид., виправл. та доп. — Л. : Априорі, 2020.— Кн. 1: Вступ до макроекономіки. Макроекономіка. – 648 с.

3. Гронтовська Г.Е., Мікроекономіка: практикум.:К.: Центр учбової літератури, 2018. 417 с.

4. Економічна теорія: навч. посіб. / Н. М. Каменева, М. В. Косич, О. І. Фролов, О. Ю. Александрова. Харків: УкрДУЗТ, 2019. 163 с.

5. Економічна теорія. Макроекономіка: навч.-метод. посіб. / за ред. В.М. Тарасевича. Київ: Знання, 2019. 206 с.

6. Поплавська Ж.В., Криса О.Й. Мікроекономіка: Теорія і практика управлінської економіки. Навчальний посібник. Алерта, 2019. 270 с.

7. Хмель С.М. Мікроекономіка: задачі, вправи, тести: навч. посіб. Харків: ХАІ, 2016. 59 с.

8. Acemoglu D., Laibson D., List J. Microeconomics. London: Pearson, 2019. 514 p.

9. Colander D. Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 624 p.

10. Frank R.H., Bernanke B.S. Principles of Microeconomics. London: McGraw-Hill Education, 2019. 480 p.

Інформаційні ресурси

До складу інформаційних ресурсів навчальної дисципліни входять:

1. Верховна Рада України : [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://portal.rada.gov.ua/>

2. Веб-сервер Верховної Ради : [Електронний ресурс]. Режим доступу:<http://alpha.rada.kiev.ua>

3. Консорціум економічних досліджень: [Електронний ресурс].
Режим доступу : <http://www.eurasia.org/eerc/kyiv/>
4. Державний комітет статистики України : [Електронний ресурс].
Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Національний банк України : [Електронний ресурс]. Режим
доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
6. Світовий банк в Україні : [Електронний ресурс]. Режим
доступу: <http://www.worldbank.org.ua/>
7. Міжнародний центр перспективних досліджень в Україні :
[Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.icps.kyiv.ua/>
8. Статистичний збірник «Україна у цифрах». - [Електронний ресурс] –
Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/druk/katalog/kat_u/publ1_u.htm
9. Макроекономіка України [Електронний ресурс] – Режим
доступу: <http://ukrexport.gov.ua/rus/economy/indicators/?Country=ukr>